

Vergaderjaar 2025–2026

26 407

Biodiversiteit

Nr. 162

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, VISSERIJ,
VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 januari 2026

Hierbij bied ik u het landelijk aanvalsplan invasieve exoten aan (bijlage 1). Dit doe ik in navolging van de Contouren die ik u per brief van 18 december 2024 reeds heb toegezonden (Kamerstuk 26 407, nr. 154). Aanleiding voor dit landelijk aanvalsplan zijn de motie Van der Plas (BBB) en de motie Van Campen, Valstar (beiden VVD) en Grinwis (CU) (Kamerstukken 36 410 XIV nr. 11 en nr. 12). Beide moties heb ik hiermee uitgevoerd.

De biodiversiteit in ons land staat vanuit verschillende kanten onder druk. Een belangrijke drukfactor hierin zijn de invasieve exoten: planten of dieren die niet in Nederland thuishoren, die door menselijk handelen hier terecht zijn gekomen en schadelijk zijn voor inheemse soorten. De gevolgen van invasieve exoten op de biodiversiteit, ecosysteemdiensten en andere terreinen worden steeds zichtbaarder. Daarmee wordt de noodzaak om vroeg in te grijpen steeds urgenter.

Ik hecht belang aan een effectieve aanpak die schadelijke gevolgen van invasieve exoten op onze ecosystemen zoveel mogelijk beperkt en waar mogelijk voorkomt. Het landelijk aanvalsplan bevat daarom voorstellen voor doorontwikkeling en versteviging van het exotenbeleid. Daarbij ligt de focus op preventie en vroege eliminatie. Het landelijk aanvalsplan invasieve exoten (verder: aanvalsplan) beschrijft hoe de aanpak van deze soorten op dit moment is georganiseerd, welke maatregelen er nodig zijn om deze aanpak te versterken en welke financiële consequenties daaraan verbonden zijn.

Bij de voorjaarsbesluitvorming 2025 heeft het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselkwaliteit en Natuur (LVVN) middelen vrijgemaakt om een eerste start te maken ten behoeve van het aanvalsplan. Met deze middelen wordt de inzet van zowel provincies als ook LVVN gefinancierd. Hierbij wordt met de beschikbare middelen prioriteit gegeven aan preventie en aan vroegtijdige detectie en eliminatie van invasieve exoten

waarvoor dat het doel is. Daarnaast wordt ingezet op het versterken van afstemming en samenwerking met medeoverheden en relevante gebiedspartners.

In het aanvalsplan zijn landelijke afspraken opgenomen die LVVN en de provincies hebben gemaakt over de prioritering en ambities per soort. Hiertoe hebben de provincies eind 2024 een provinciaal ambitiedocument invasieve uitheemse soorten aan LVVN aangeboden (bijlage 2). Dit provinciaal ambitiedocument beschrijft hoe de provincies hun opgave inschatten voor de komende vier jaar. LVVN heeft met het nu vrijgemaakte budget keuzes gemaakt binnen deze door de provincies ingeschatte opgave, zodat direct voortvarend begonnen kan worden met de in het aanvalsplan beschreven maatregelen. Besluitvorming over een vervolg is aan een nieuw kabinet.

Er zijn een aantal aandachtspunten waar ik uw Kamer op attendeer:

- Voor uitheemse rivierkreeften is een apart traject gestart (Programma Ontwikkeling Beheersingsaanpak Uitheemse Rivierkreeft). Voor de meest recente stand van zaken verwijs ik u naar Verzamelbrief Natuur van 2 oktober 2025 (Kamerstuk 33 576, nr. 467).
- Invasieve exoten kunnen ook impact hebben op andere maatschappelijke terreinen, zoals de volksgezondheid, veiligheid en economie. Dit aanvalsplan signaleert die problematiek, maar de aanpak daarvan valt buiten de reikwijdte van LVVN.
- De prioritering betekent dat op wijdverspreide soorten zoals Japanse duizendknoop, nijlgans en reuzenberenklauw vooralsnog geen extra inzet zal worden gepleegd.
- Een van de maatregelen uit het aanvalsplan is een verkenning van een nationaal handelsverbod op invasieve exoten die niet op de Unielijst staan (of daar op kunnen komen) en in Nederland problematisch zijn.
- Een van de maatregelen uit het aanvalsplan is vroege eliminatie van invasieve exoten die (nog) niet op de Europese Unielijst staan. Uit het beschikbare budget voor LVVN kan met de eliminatie een start worden gemaakt.
- Voor 26 invasieve exoten die afgelopen augustus op de Europese Unielijst zijn geplaatst, zijn in het aanvalsplan geen afspraken of kostenindicatie opgenomen. De onderhandeling met de provincies over de overdracht van de verantwoordelijkheid voor de eliminatie of beheersmaatregelen moet nog starten. Dit zal in een separaat traject plaatsvinden.
- Er is een spanning tussen het behoud van natuur en biodiversiteit en in sommige gevallen de maatschappelijke wens om geen dieren te doden. De Raad voor Dieraangelegenheden is gevraagd te reflecteren op deze spanning en een zorgvuldige afweging te maken van de belangen van de natuur in zijn geheel en van individuele dieren (ook met het oog op dierenwelzijn). Deze zienswijze wordt in het eerste kwartaal van 2026 verwacht.

Dit landelijk aanvalsplan invasieve exoten voorziet in een ambitieuze doorontwikkeling en versteviging van de Nederlandse exotenaanpak. Ik heb er vertrouwen in dat door meer focus op preventie en vroege eliminatie te leggen een doortastende en kosteneffectieve strategie wordt gevolgd, waarvan onze natuur én maatschappij op langere termijn de vruchten kunnen plukken.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J.F. Rummenie